

Renowacja elewacji zabytkowego budynku w Brzegu

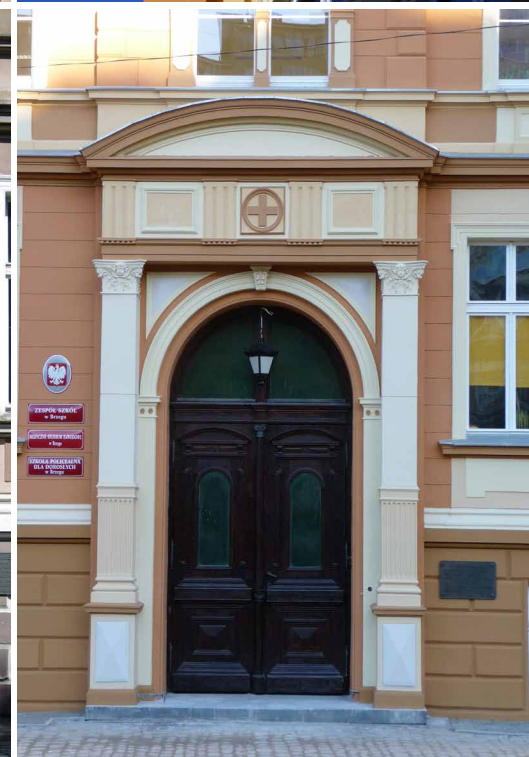
Miasto Brzeg było od wieków znaczącym ośrodkiem kulturalnym oraz gospodarczym na mapie Dolnego Śląska. Druga połowa XIX w. to okres dynamicznego rozwoju przemysłu: powstały wówczas różnorodne zakłady wytwórcze, jak również wiele budynków reprezentacyjnych. Obecnie większość z nich wymaga kompleksowych prac renowacyjnych.

Budynek przy ul. Ofiar Katynia 25, wzniesiony w latach 80. XIX w., był siedzibą różnych instytucji. Pierwotnie mieścił szpital miejski, przed II wojną funkcjonowała w nim szkoła garbarska, po wyzwoleniu szpital powiatowy, a od roku 1967 stał się siedzibą Liceum Medycznego. Obecnie mieści się w nim Zespół Szkół. W roku 1991 obiekt został wpisany do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Budynek wybudowano na rzucie litery C. Posiada dwa krótkie skrzydła od strony północnej oraz płytki ryzalit w części elewacji frontowej. Elewacja otrzymała bogaty wystrój architektoniczny, wykonany w większości w techni-

ce tynkarskiej oraz sztukatorskiej. Fasada posiada siedem osi okiennych, w tym trzy w obrębie ryzalitu. Budynek ma wysoki, boniowany cokół. Elewacja została podzielona gzymsami międzykondygnacyjnymi, a od góry zwieńczona jest szerokim okapem, podpartym na konsolach. Narożniki budynku oraz ryzalitu ozdobiono boniowanymi lizenami. Okna, w większości prostokątne, posiadają ozdobne opaski, na poziomie I piętra połączone z odcinkami gzymsu. W osi ryzalitu znajduje się portal wejścia głównego, złożony z zamkniętego półkoliście otworu drzwiowego, ujętego po bokach rodzajem kolumn przyściennych. W osi portalu na I piętrze widoczne są dwa okna w wspólnym obramieniu, złożonym z trzech pilastrów podpierających architrav. Na drugim piętrze ryzalitu umieszczono okna zamknięte półkoliście z archiwoltami i kluczem, flankowane pilastrami. W partii poddasza widoczne są okrągłe okulusy. Powyżej, nad gzymsem, pełna attyka z kolistym herbem miasta Brzeg.

Stan techniczny elewacji budynku był zły. W wielu miejscach widoczne były ubytki tynków. Tynki, które pozostały na elewacji, były spękane, wydawały głuchy odgłos przy ostukiwaniu, groziły odpadnięciem od powierzchni ścian. Sztukaterie z gipsu były w złym stanie technicznym. Na skutek uszkodzenia obróbek blacharskich w rejonie gzymsów międzykondygnacyjnych oraz wzdłuż rur spustowych ścia-

ny były zawilgocone, zasolone oraz porażone biologicznie przez glony. Pozostałości powłok malarskich były wypłowiałe oraz wypłukane.

Prace remontowe poprzedziło wykonanie dokumentacji projektowej przez Pracownię Projektową Logarion z Czepielowic. Generalnym wykonawcą prac budowlanych była firma Renowacje Obiektów Zabytkowych Adam Pasiński z Osiny, która podczas prowadzenia prac sztukatorskich współpracowała z firmą Konsarbud s.c. z Brzegu.

Zakres prac obejmował remont elewacji, pokrycia dachowego oraz wykonanie zabezpieczeń przeciwwilgociowych przyziemia. Skuto niemal 90% starych tynków. Prace

rozpoczęto od wzmocnienia murów, puste fugi pomiędzy ceglami zostały wypełnione **Wapienno-cementową zaprawą K 01**. Następnie, po starannym oczyszczeniu powierzchni murów ceglanych, wykonano warstwę szcpepną z **Zaprawy MZ 4**. Zadaniem zaprawy MZ 4 było zwiększenie przyczepności pomiędzy nowymi tynkami a starym podłożem. Następnie ściany otynkowano **Tynkiem wapienno-cementowym MK 3h**. Tynk MK 3h posiada uziarnienie 0-1,2 mm, zawiera dodatki hydrofobizujące, nakładany był w dwóch warstwach i zacierany na ostro. W wybranych polach w tynku MK 3 wykonano boniowanie metodą żłobienia w świeżej warstwie zaprawy tynkarskiej.

W miejscach, w których na skutek wnikania wód opadowych powierzchnie ścian były długotrwale zawilgocone, doszło do zasolenia murów oraz rozwinęły się glony. Powierzchnie murów porażone biologicznie zostały nasączone **Preparatem APE-SL**, zawierającym algicydy. Następnie ściany otynkowano tynkiem renowacyjnym w systemie quicksan. Prace rozpoczęto od wykonania niepełnokryjącej **Obrzutki renowacyjnej SAN-V**, następnie ułożono **Tynk renowacyjny podkładowy SAN-A**, a po związaniu warstwy podkładu wykonano nawierzchniowy **Tynk renowacyjny SAN-I**, który zartarto na ostro. System tynków renowacyjnych quicksan posiada certyfikat WTA.

Kolejnym etapem prac było odtworzenie licznych detali architektonicznych. Prace te prowadzono, w zależności od potrzeb, technikami tynkarskimi bądź sztukatorskimi. Gzymsy międzykondygnacyjne odtworzono w technice tynków ciągnionych, używano do tego szybkowiążącej zaprawy sztukatorskiej Stukoplan. Starannie oczyszczono podłoże, wykonano niezbędne przemurowania, a następnie osadzono w ścianach kołki rozporowe i przymocowano do nich siatkę tynkarską. Powyżej oraz poniżej gzymsu zamocowano do ścian prowadnice. Następnie narzucono pierwszą warstwę zaprawy **Stukoplan SGS grob** o uziarnieniu 0-2,0 mm. Po związaniu warstwy podkładowej narzucano kolejną warstwę zaprawy i nadawano jej właściwy kształt, przesuwanym wcześniej szablonem po prowadnicach. Po kilkakrotnym powtórzeniu tych czynności i nadaniu gzymsom odpowiednich kształtów przystąpiono do obróbki końcowej.

Gzymsy zostały przespachlowane za pomocą drobnoziarnistej zaprawy **Stukoplan STW fein** o uziarnieniu 0-0,4 mm.

Opaski okienne wykonano również z szybkowiążącej zaprawy sztukatorskiej Stukoplan. Wykonywano je jednak na stołach, a następnie, po związaniu zaprawy sztukatorskiej, docinano na wymagane długości i montowano wokół otworów okiennych. Niektóre z detali o skomplikowanych kształtach odtworzono poprzez odlewanie w formach silikonowych. Używano do tego celu gipsu sztukatorskiego.

Po zakończeniu prac tynkarskich oraz sztukatorskich cała powierzchnia elewacji została przespachlowana przy użyciu **Zaprawy szpachlowej SHF** o uziarnieniu 0-0,6 mm. Zafalowanie nałożonej szpachli pozwoliło na ujednoczenie faktury na całej powierzchni elewacji. Szpachla SHF zawiera włókno rozproszone, i tym samym zwiększa odporność wierzchniej warstwy na ewentualne włosowate spękania podłoża.

Po związaniu szpachli przystąpiono do wykonania powłok malarskich. Powierzchnie ścian zostały zagruntowane dyfuzyjnym **Preparatem gruntującym MTG** na bazie szkła wodnego potasowego. Następnie ściany pomalowano zgodnie z kolorystyką zatwierdzoną przez służby konserwatorskie. Do dwukrotnego malowania ścian i detali architektonicznych użyto dyfuzyjnej **Farby silikatowej LK 300**, która dała efekt pochłaniania światła. Dodatkowo nowa powłoka malarska jest odporna na zanieczyszczenia przemysłowe, jak również uszkodzenia mechaniczne, trwale łączy się z mineralnym podłożem, jest też, co podkreślają wykonawcy, łatwa w aplikacji.

*Opracował: Maciej Nocoń
Product Manager, quick-mix sp. z o.o.*

*Fotografie przed renowacją: Konsarbud s.c.
Fotografie po renowacji: autor*

